

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редації й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конт.: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Леріон.
Прага „Діло“.
Рукописи не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5.00 зол.
Чвертьрічно 15.00 „
Піврічно 30.00 „
Річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ-
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Прилюдний запит до П. Міністра Освіти.

Чи вчителька, яка не вміє ні словечка по українськи, може вчити українських дітей? — Чи можна заборонювати дітям говорити: „СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ“?

Дня 30. січня ц. р. призначив інспектор з Нового Санча на місце вчительки, яка відійшла на емеритуру, нову вчительку до однокласової школи в Лелюхові, де викладовою мовою навчання є мова українська. Ця нова вчителька не знає зовсім ні в слові ні в письмі нашої мови і викладає виключно польською мовою та знає ще французьку і німецьку мову. Слід зазначити, що в школі крім одної дитини зовсім немає дітей римо-кат. обряду, бо діти прикордонної сторожі користають з поїзду і ходять до школи в Мушині. Нова вчителька звернулася до інспектора, щоб на її місце дав когось іншого, бо вона не знає мови місцевого населення. Але від інспектора дістала таку відповідь: „Niech nie rani pauszy w 24 godz.“. В селі загальне невдоволення, бо й так в останніх часах учили мало нашої мови, а тепер зовсім не будуть.

Одночасно інспектор видав обіжник, яким забороняє дотеперішній план науки у школі в Лелюхові. Текст цього обіжника такий:

Inspektorat Szkolny w Nowym Sączu. Dnia 12 grudnia 1937. Nr. 100/L. W związku z zapytaniem, jak należy rozumieć tygodniowy plan godzin dla szkół na Lemkowaszczyźnie, wyjaśniam: 1) Pierwszy składnik oznacza naukę głośnie, drugiego składnik cichą; 2) Dla klasy I. wyznaczono raz na naukę języka pols. i jęz. ruskiego (1/2 + 1/2 godzin tygodniowo, czyli 4 godziny nauki głośnie i 3 godziny nauki cichej. Z tego należy rozstrząsnąć 2 godz. (1/2) nauki głośnie i 3 godziny nauki cichej na język ruski.

Дотепер у Лелюхові вчили виключно мови української в першій класі. Але навіть на осно-

ві цього нового плану інспектора треба би вчити 5 год. руської чи пак „лемківської“ мови гнижево. Якже може вчити цієї мови призначена ним учителька, що не знає ні „бе“ ні „ме“ по українськи і навіть не розуміє людей, коли вони говорять до неї?! Першою лекцією нової учительки було змушування наших дітей говорити: Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus, замість „Слава Ісусу Христу“; тих, що не вміють говорити, залишає учителька по школі.

Тому ми, батьки наших дітей, звертаємось зі запитом до П. Міністра Освіти, на якій основі позбавляють наших дітей права учитись рідної української мови і на якій основі вимагає нова учителька поздоровлення, що противиться нашому обряду і викликає загальне невдоволення в селі?

Слід теж додати, що в найближчій селі Дубнів контрактова учителька від довшого часу є на відпустці і село зітхає за не дуже ще давніми часами, коли то вчив дяк, який не знав ніяких відпусток, коли не було ніяких шкільних бюджетів і діти вміли читати й писати. Тепер по шістьох роках або й більше ходження до школи діти зовсім не вміють читати. Вже другий місяць у цій селі нема ніякого учителя. Ось таке діється у нас на Лемківщині саме тоді, коли багато українських учителів і учительок гірко бідує без праці. Тому може Пан Міністр вгляне в цю справу і видасть відповідні доручення краківській шкільній кураторії.

Андрій Дуляк, Михайло Гащак,
Петро Чулак, Дмитро Ревіляк.

Румунська нагінка проти українців.

Б. прем'єр проф. Йорга висунув у сенаті прохання, що буковинські українці займаються протидержавною акцією. Вони намагаються

українізувати недосвідні румунські елементи, вихіснюючи греко-католицьку церкву на Буковині.

Італія зірве зі ССРСР?

Як подає кореспондент „Матена“, у добре інформованих колах говорять, що італійський уряд задумує розглянути проект зірвання дипломатичних взаємин зі ССРСР.

Як кажуть, римський уряд рішення скоро діла-

ти на випадок, якби положення того вимагало, щоби змінити дотеперішнє становище в дипломатичних взаєминах. Уряд прийме рішення щойно тоді, коли виясниться деякі справи в Європі, зокрема — від того, як розвинеться еспанський конфлікт.

Димісія прем'єра Угакі.

Генерал Угакі, якому японський цісар попросив утворити новий уряд, зрікся нині тої місії. Сторож тайної печаті Юаса переговорював з князем Сайондзі про те, кого тепер наміняти на прем'єра. Преса припускає, що буде

це голова приватної цісарської ради барон Гіранума.

Як подають деякі часописи, Угакі зірвав з армією і зрікся генеральського ступня.

„Анголя не є на продаж ані до винайму“.

ПОРТУГАЛЬСЬКЕ ДЕМЕНТІ.

У відповідь на поголоски з англійської преси про німецькі концесії в Анголі, португальський уряд в офіційному комунікаті заявив, що Німеччину так само як і інші краї допу-

скають в Анголі лише до нормальних торговельних операцій. „Анголя не є на продаж ні до винайму“ — заявляє комунікат.

Повітряна оборона британської імперії.

У Великій Британії йде тепер пропаганда на повітряним озброєнням британської імперії: на те треба би зняти найбільш вигідну позичку. Великі доміні (Канада, Австралія, Південна Африка й Індія) повинні би утворити по одній повітряній армії з 100 літаків. Нова Зеландія — з 400 літаків, Індія — по 5 до 20 летючих

ескадр, залежно від величини колонії та її грошових засобів.

Покищо Канада збільшила свій бюджет народної оборони до 38,000,000 доларів, себто він перевищуватиме на 11,000,000 доларів бюджет з минулого року. Новий бюджет передбачує озброєння канадської армії та скріплення оборони побереж.

14 днів

великої, раз у році продажі вовни і шовків

із знижкою пересічно 50%

Багато дійсних зразків Багато решток! у фірмі

ДІМ МОДИ

Львів, пл. Марійська ч. 4.

5%, 20% і нічого.

НА МАРГІНЕСІ ДИСКУСИ У СОІМ. БУДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ХЛІБОРОБСТВА І ЗЕМЕЛЬНИХ РЕФОРМ.

Варшава, 28. січня 1937.

В 1924 р. відбувся в Тернополі перед таємним трибуналом суду присяглих великий процес проти повітового земельного комісара Піхурського з Тернополя, обвинуваченого за зловживання влади і хабарництво. Мене призначили оборонцем з уряду. У цьому процесі, що тривав близько два тижні, переслухано стоїтькадесятьох свідків, майже виключно самих колоністів зі заходу, що осіли в кількох повітах північного Поділля, і тодішнього тернопільського повітового земельного комісара Волошинського. На розправі обговорено цілу урядову парцеляційну техніку, між іншим і спосіб, в який колоністи набували землю й діставали допомогу уряду в матеріалах на будівлю та в грошових субвенціях. Було це велике колонізаційне насильство, що йому йшли на руку зруйновані війною польські ділячі.

Колоністи діставали плодуючу подільську землю майже за безцінь. Удільовані їм допомоги уряду їм не вистачали і вони завжди мали ще щораз то нові домагання до уряду, яких комісар Піхурський, видний у Тернополі член польської трудової партії й агітатор всемогучого тоді прем'єра Вітоса, не міг сповнити, не маючи на це відповідних засобів. Розправа виказала теж, що колоністи робили собі з колонізації інтратний гешефт, відпродаючи жидом дерево вагонами, що його діставали безплатно на будівлю з державних лісів у Карпатах. Гроші за продаж дерева ховали у свої кишені, а від комісара Піхурського домагалися щораз нових допомог у натурі. Комісар, сам великий хлополап, усеж не всі домагання міг виконати. Звідси прийшло до конфлікту між ним і колоністами й один з них, що буквально з голодранця став власником саме при допомозі Піхурського двадцятківка моргового господарства, зробив донос до прокуратора на Піхурського, якого й приарештували. У слідчій в'язниці в Тернополі сидів він к. року. Разом з предсідником розправи, пок. радником Губаєм, за кілька тижнів простудіював я тоді докладно акти слідства, щоб відтворити собі тодішній спосіб ведення колонізації.

Обвинувачував сам шеф прокуратор Музика, супроти котрого обвинувачений поведився доволі агресивно. В лаві присяглих засідали польські селяни й ділячі. Зізнавав теж як свідок під присягою наслідник Піхурського, комісар Волошинський. Знаючи з практики, що українських місцевих селян від парцеляції майже цілковито виключено, хоч вони давали без порівняння вищі ціни за землю від колоністів і то готівкою, запитає я як оборонець ком. Волошинського, чому

Ч. 20.

же від двох літ працює німецький автомобільний промисел.

Від кількох літ іде теж щорічно „вистава автомобільного спорту“, що, як знаємо, має зокрема в Берліні та в околиці чимало завзятих прихильників.

Зате цілком новою буде „вистава німецьких текстильних виробів“, що відбудеться весною н. р. і має показати досягнення Німеччини в цій, такій загрозеній ділянці німецького виробництва, що від деякого вже часу мусить обходитися дуже невеликою кількістю закордонної вовни й бавовни та використовує чимраз більше власні німецькі матеріали.

Заграниця матиме на цій виставі нагоду перекозатися, чи і як далеко зайшла Німеччина на примусовім шляху до самовистарчаності та як виглядають нові вироби, які зрештою вже в більшій кількості можна відтепер бачити й купувати на щойно розпочатих випродажах.

З початком літа під протекторатом міністра себеша відбудеться цікава вистава „Дайте мені 4 роки часу“, на якій будуть уявлені внутрішні й зовнішні досягнення нової Німеччини, неначе яке звідомлення з 4-літньої національно-державної праці.

При кінці літа випаде улюблена тут „велика німецька радіовистава“, що давно вже вийшла поза рямці фаховості і притягає щоденно по 10.000 відвідувачів з найширших кол німецького громадянства, яке незвичайно живо цікавиться радіом.

З приводу XI. Міжнародного Конгресу Молочного Господарства, що відбудеться в Берліні від 21. до 29. серпня, буде уладжена „Міжнародна Вистава Молочного Господарства“, в якій повинні взяти участь і наші молочарські організації. Попри фахову частину, що вже тепер заповідається якнайкраще і буде безперечно найбільша та найоригінальніша в цій ділянці, передбачені ще окремі молочарські вистави культурно-історичного змісту, як нпр. „Молоко в культурі й житті народів“ і т. ін.

Від 24. вересня по 5. жовтня триватиме оригінальна вистава „готелярського й куховарського промислу“, що минулого року стягнула чверть мільона глядачів.

Виставовий сезон закінчиться „Міжнародною Мисливською Виставою“ (2.—21. листопада), що буде зорганізована під протекторатом през. міністрів Герінга при співучасті приблизно 30-ти держав та обійме сім виставових галей на просторі 40.000 квадр. метр.в. Ця вистава цікава тим, що вона відновить стару традицію після чвертьвікової перерви: остання вистава такого типу відбулася у Відні 1912. року і мала тоді великий успіх. Теперішня вистава буде теж зв'язана з міжнародним мисливським конгресом.

Як бачимо, програма берлінських вистав незвичайно багата й різномодна і тим різниться від фахових вистав у Ляйпцігу, Бреславі, Кенігсбергу та Гамбургу.

З. Кузеля.

Щодня яфська помаранча
для твоєї дитини

ЯФСЬКІ

помаранчі
і грейпфрути

є найбільш соковиті
Палестинський овоч.

Комітет неінтервенції збереться негайно.

Як повідомляє Аваз, комітет неінтервенції має зібратися негайно, щоби розглянути видигнені німецьким урядом запити. Німецькі кола задоволені, що Велика Британія виявила стільки зрозуміння для німецького становища. Сподіються, що пощастить поладнати всі справи, зв'язані з неінтервенцією.

Бритійський уряд в новій ноті повідомив Рим і Берлін, що прийняв до відома італійське домагання усунути добровольців з Іспанії та запитав, коли Італія заборонить добровольцям виймати до Іспанії.

Бритійські амбасадори в Берліні, Римі, Парижі, Москві та Ліссабоні зложили нову ноту з

домаганням ввести заборону для добровольців у всіх краях рівночасно.

На вчорашньому засіданні комітет неінтервенції, розглядаючи справу контролю еспанських пристаней і кордонів поза Іспанією, стрінув труднощі. Перше — Португалія не дозволяє переводити контролю на своїй території. Друге — ССРСР хоче, щоби його флот контролював еспанські береги разом з англійською, французькою, італійською та німецькою.

Комітет поставив деякі запити 27-ом урядом, а заки їх дістане, розглядатиме питання посередньої інтервенції. Ледви чи владсть спинити виїзд добровольців від 15. лютого.

Абісінські партизани дальше воюють.

Як оповідають абісінці, що приїхали до Судану, рас Деста безпосередньо командує партизанським загonom, зложеним що найбільше з 3.000 людей. Інші загони воюють на власну руку і координують свої виступи з расом Дестою лише тоді, коли можуть. Абісінські партизани в ніякому випадку не думають

втікати до Судану чи до Кенії — дотепер лише одиниці перейшли кордон.

Тимчасом італійці переводять енергійно студії терену та будову шляхів на цілому просторі на захід і північ від озера Тана. Над озером недалеко Гондари має повстати нове місто.

СТ. СІРОПОЛКО.

ВОЛОДИМИР ЛЕСЕВИЧ.

(Докінчення.)

На українські теми Лесевич вмістив декілька статей. Так, слід згадати, що 1877 р. в одному еспанському журналі вмістив він чотири статті про Шевченка, в часописі „Мір Божій“ (1895, 4) вмістив статтю „Денисовський козак Чмичало и его сказки“ (про Р. Чмичала прочитав також реферат в Географічнім Товаристві у Петербурзі 23. березня 1894 р.), в журналі „Русская Мысль“ (1904, 1 і 2) вмістив статтю „Евгеній Павлович Гребенка“, де подав дуже докладну характеристику Е. Гребінки, як українського та російського письменника, вказуючи, що його українські твори залишаться цінним надбанням української літератури, тоді як російські його твори нічого не варті.

Лесевич не раз висловлював жаль, що не володіє українською мовою настільки, щоби писати нею статті наукового характеру. Як свідчить Михайло Грушевський у некролозі про В. Лесевича („Записки НТШ“, т. 68), Лесевич „мріяв з плянами прожити в Галичині довгий час для практичного присвоєння української мови і потім розпочати публічні виклади у Львові з своїх улюблених наукових сфер“.

З числа статей Лесевича є лише дві в перекладі на українську мову з оригіналу в російській мові: це вступна стаття до оповідань Р. Чмичала та стаття „Помпейське Ізіон“, що вміщена в „Науковому Збірнику“, присвячено-

му проф. М. Грушевському з нагоди 10-літньої його наукової праці в Галичині.

1904 р. Наукове Товариство ім. Шевченка надіслало привітання В. Лесевичеві з нагоди 40-ліття його літературної діяльності. Дякуючи за це привітання М. Грушевському, Лесевич писав йому по-українськи: „Вважаю щасливою можливістю з Товариством одностайної праці на користь народів нашому та оживляюся міцним переконанням, що наше теперішнє сумне життя заступить світла будучність“.

В кінці 70-их років В. Лесевич серед української молоді в Петербурзі організував українське земляцтво з метою студіювання економії, етнографії, та взагалі української культури, а також видання збірників, присвячених Україні. Вже перший випуск збірника, присвячений Тюттавіччії, був майже готовий до друку, але видання збірника не здійснилося, бо саме тоді Лесевич був засланий на Сибір. Згодом Лесевич був одним з ініціаторів заснування у Петербурзі Благодійного Товариства видання дешевих книг для народу, але через деяке розходження з головою того товариства активної участі в ньому не брав.

Слід згадати також про те, що Лесевич заснував при Літературнім Фонді у Петербурзі фонд ім. Шевченка і вніс на цей фонд першу пожертву — 500 карб.

В. Лесевич не раз допомагав грошєвими датками М. Драгоманову в Женеві та радикалам у Галичині в їх видавничій діяльності.

В. Лесевич своїм світоглядом не належав до українців-самостійників. Він був гарячим

трихильником національної автономії України. Як правдиво зауважив С. Єфремов у своїй статті „Пам'яті Вл. В. Лесевича“ („Кієвская Старина“, 1905, 11—12), „відірваний обставинами особистого життя й громадської діяльності від рідного ґрунту з дитячого віку, В. Лесевич всеж не перевернувся в „обшєросса“. З роками привязання до рідного краю не тільки не зменшувалося, але все збільшувалося і дійшло накінець до того, що в останніх роках пристав до українського руху“.

Згадаю тут, накінець, що В. Лесевич запозив свою бібліотеку яких 4-ох тисяч томів Науковому Товариству ім. Шевченка у Львові, де вона дотепер зберігає свою цілість.

Залишається сказати декілька слів про В. Лесевича, як людину.

Вже згадували ми про те, що Лесевич не належав до якоїсь революційної партії. — він був, так мовити, революціонером духа, бо все своє життя боровся проти всякого насильства — політичного, духового чи морального. Через те Лесевич гостро осуджував Л. Толстого за його вчення про непротивність злу. В листі до свого приятеля Григорія Потаніна, відомого дослідника Монголії й Китаю, він писав про себе так: „Моя віра — це віра Юрія Переможця, що був вільний від толстовщини та з драконом не розводив балачки про непротивність злу“.

В. Лесевич визначався надзвичайною людяністю та спочутливістю до кожного, хто поті-

би не важка перешкода, а саме сесий конгрес „Об'єднання“, який відбувався в готелі Пенсильванія і затягнувся до пізньої ночі. На конгресі було багато делегатів і дехто із передових ньюйорських громадян, які не могли взяти участі в концерті.

ПОБАЖАННЯ ГУБЕРНЕРА З НАГОДИ ВИСТАВИ „НАТАЛКИ ПОЛТАВКИ“.

Велику сальо театру „Венеція“ при 7-й еве-ні й 58 вулиці в Нью Йорку виповнила по бере-ги українська публіка, яка прийшла погля-нути на першу виставу української звукової фільми „Наталка Полтавка“. Фільма „Наталка Полтавка“, основана на відомій опереті І. Ко-тляревського, відповідно змінена до вимог екрану, обіймає теж деякі драматичні вставки. Щоб зв'язку зробити як найбільш драматич-ною та цікавою, додано багато українських пі-сень, український балет, деякі нові сцени і т.п. Музика проф. Шведова додає цілій фільмі ча-ру. Спеціально з нагоди появи фільми д-р Л. Цегельський зредував артистичне лібретто в англійській та українській мові, яке основно пояснює значіння Івана Котляревського та його „Наталки Полтавки“, крім того переповідає коротко підготову фільми корпорацією Василя Авраменка. Лібретто переповнене світлинами зі самої фільми, портретами дієвих осіб, авто-ра „Наталки Полтавки“ та Авраменка. Виставу попередило вступне слово голови корпорації М. Бойчука і д-ра Л. Цегельського. Після ви-стави арт. Авраменко викликав на сцену всіх артистів та членів і уряд корпорації та склав їм подяку за працю. Публіка витала всіх ова-ційними оплесками. Свято закінчилось гимна-ми американським та українським. По виставі відбулося прийняття для артистів та запроше-них гостей у ресторані Розова, де виголошено цілу низку привітів та промов. Перший привіт був від губернатора штату Нью Йорку, Герберта Лівана та його жінки. Обое вони склали поба-жання з нагоди появи першої української філь-ми та оправдали свою неприявність тим, що мають вже раніше запрошення на інше свято.

ДЕЩО ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ХОР ІЗ СКРЕНТОНУ.

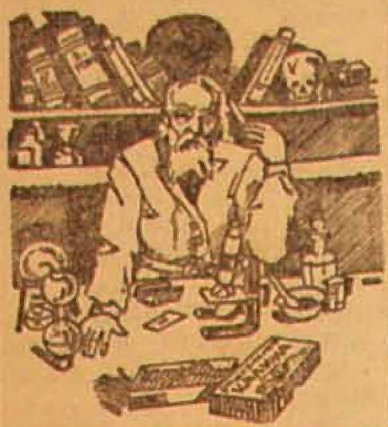
Український Громадянський Хор у Скрентоні, Па., оснував у лютому 1930 р. гурток любителів української музики у Скрентоні й околиці. Після кількох виступів у Скрентоні хор почав уже від 1931 року їздити з концерта-ми до інших місцевостей. Під новий рік 1933 р. він виступав з концертом у Філадельфії. Взага-лі за час свого існування хор виступав при-людно 40 разів майже в десятих містах Пен-сильванії і двічі у Бінгемтоні, Н. Й. В теперіш-ньому часі хор складається з 52 членів із 6 різних місцевостей. Зі Скрентону до хору на-лежить 21 членів, решта 31 з інших місцево-стей. Не зважаючи на це, члени пильно при-їзять на проби і тільки їх любові до співу тре-ба завдячити, що цей хор удержався такий довгий час. Репертуар хору складається ви-

бував допомоги чи поради. Досить згадати тут, з якою сердечністю поставився він до Пе-тра Карманського, коли той вчився у Римі в ду-ховній семінарії. Лише завдяки матеріальній допомозі Лесевича П. Карманський міг студію-вати у львівському університеті, коли його звільнили з семінарії. У своїх спогадах про Ле-севича П. Карманський, між іншим, пише: „У кожному він (Лесевич) цінив передовсім чолові-ка і нікого не осуджував безоглядно, хіба лю-дей підлях“. („Літ.-Наук. Вістник“, 1906, 1).

В. Лесевич завжди охоче допомагав моло-дим письменникам і науковим працівникам сво-їми порадами.

На закінчення дозволю собі навести тут для характеристики В. Лесевича, як людини, уривок з листа українсько-російської письменниці Оле-ксандри Шабельської до Е. Ганейзера, автора статті „В. В. Лесевич в письмах и воспоми-наніях“ („Голос Минувшого“, 1914, 8): „Як люди-на, не було рідке сполучення ума й гарячого серця, а до того ця широчінь і різносторон-ність освіти. Не було нічого ні в минулому, ні в сучасному, ні в майбутньому, про що не мож-на булоб поговорити з ним“.

До цих слів О. Шабельської можна додати те, що Лесевич умів підійти до кожного та за-хопити його своєю розмовою, незалежно від того, хто був його співбесідником: чи людина з освітою, чи простий селянин, чи навіть ма-ленька дитина, — для кожного з них він зна-ходив і відповідну тему, і привітне слово, а для всіх їх разом був учителем правди та добра.

ХЕМІЧНА АНАЛІЗА ВИКАЗУЄ, ЩО ПАПЕРЦІ І ТУТКИ (ПОВНОВАТКИ)

„КАЛИНА“

є найліпші і найздоровіші!

ключно з українських народніх пісень, аранжо-ваних відомими українськими композиторами, як Лисенко, Кошиць, Леонтович, Ступницький, Стеценко й інші. Всі пісні хор співає без аком-паніменту. Крім українських пісень у репер-туарі хору є теж американські народні пісні. Більшість хористів — це в Америці уроджені молоді хлопці й дівчата. Між жіночими голо-сами в теперішньому складі нема ніодного хо-риста, уродженого у старім краю. Між мужчи-нами є їх тільки 7.

КОМПОЗИТОР ПЕЧЕНІГА-УГЛИЦЬКИЙ ПРО НОВУ ФІЛЬМУ „НАТАЛКА ПОЛТАВКА“.

Відомий український композитор і диригент Павло Печеніга-Углицький, який перебуває тепер в Америці у розмові з представником американ-ської „Свободи“ висловив свій погляд про дві фільми „Наталки Полтавки“: першої сфільмова-ної на Сов. Україні, другої у Заучених Державах корпорацією Авраменка.

В совітській „Наталці“ дуже добрі актори. Найкращий з усіх Микола, чудовий голос і чудо-вий актор. Другий — виборний. І як тип і як співак дуже добрий. Щодо жіночого персоналу цього вже сказати не можна, бо Наталку грала одна акторка на сцені, а звукова машина відда-вала голос не її, але артистки Литвиненко. Під музичним оглядом цілість — слаба.

Друга фільма — це справді „емігрантська“ „Наталка Полтавка“. Виставлена не на Україні,

але на еміграції. Беручи під увагу музичний бік, признаюся, говорив композитор, що музика мене захоплювала. Композитор вивчався зі свого зав-дання куди краще, ніж у совітській фільмі. Сло-вом, музика — це найсильніша сторона другої фільми.

Щодо артистів, то п. Швець добрий тип і добрий співак. П. Кріона теж виглядав і грав без напруження. Микола відіграв свою роль приєм-но. Возний, хоч трохи перегравав, то як тип був правдивий. І Наталка, хоч тип чужий, велика співачка.

Краєвидом у совітській „Наталці“ може за-хоплюватися хіба той, хто своїми очима Полтав-щини не бачив. У совітській фільмі пропаганда хитро закрита, але вона є.

В „емігрантській“ „Наталці“ теж можна знайти щось подібне в пияцьких сценах. Цього пияцтва справді забагато. Виходить, що наш на-рід усе це. Режисерія повинна таких річей висте-рігати. Цього можна оминати беручи до праці людей, які не тільки знають справу фільмової продукції, але знають теж наш побут та став-ляться до нього з пошаною. На майбутнє слід цього вистерігатися. Хто бачив такі фільми як „Дон Кіхот“ з Шаляпіном, „Гайдамаки“ чи „Та-раса Бульбу“ той знає, що створити справжній мистецьку фільму не так легко і тому саме орга-нізаторам справи крім енергії і захоплення треба ще знання, обережності і поважного наставлен-ня до своєї прокуції.

Великий уклік
Великого
Театру

„ПОДРУЖЖЯ“

Останні
вистави

Новий літературний конкурс „Діла“.

Редакція „Діла“ розписала новий конкурс на оповідання або новелю з нашого життя, у до-вольній формі, розміру не більше як три фейле-тони (30 сторінок рукопису шкільного зшитка).

Рукописи можна посилати під власним прі-звищем або псевдонімом; в останньому випадку треба означити оповідання псевдонімом і одно-часно покласти псевдонім теж на зачиненій ко-перті, в якій треба помістити власне прізвище з адресою.

Тема оповідання — довільна, але дія, особи або тло повинні бути з українського життя. Го-ловна прикмета: оповідання мусить бути живе і цікаве. Авторам залишаємо повну свободу у ви-борі теми та форми твору, починаючи від істо-ричного оповідання аж до гуморески.

Рукописи присилати тільки на одній сторін-

ці, по змозі на машині, або дуже виразним пи-сьмом.

Речинець присилки рукописів: до 1-го лю-того 1937.

Найкращі з присланих оповідань видрукуємо у фейлетонах „Діла“ і коли закінчимо їх дру-к, читачі самі голосуватимуть, які з них і в якій черзі наготижити.

За прислані на конкурс оповідання Редакція „Діла“ призначила 7 нагород:

- I. нагорода 50 зол.
- II. нагорода 30 зол.
- III. нагорода піврічна передплата „Діла“.
- IV. і V. нагорода: всі видання „Діла“ крім бібліотеки „Діла“.
- VI. і VII. нагорода: перших 12 томів бібліо-теки „Діла“.

За об'єднання арабських народів.

Відомий арабський політик Ріад Бей Сельг вибирається на прощу до Мекки. Там він пред-ложити проект „Ліги арабських народів“, зло-женої з Геджасу, Неджду, Ємену, Іраку та Є-гипту. Описля увійшла би туди ще й Сирія та Палестина.

СИРІЙЦІ НЕВДОВОЛЕНІ.

Населення Сирії критикує політику націо-налістичного бльоку. Він — мовляв — підписав пакт з Францією шойно тоді, коли запевнив собі з її боку підтримку у володінні краєм; ли-ше Франції може нац. бльок завдячувати пе-ремогу в недавніх виборах. Бльок не зеднав

собі симпатій арабського світу, справа Алексан-дретти й Антіохії є зразком його шовіністич-ної та інтригантської політики. Коли нац. бльок хоче утриматися при владі, він мусить пере-всти сильну внутрішню модернізацію. Сирії тре-ба надпартійної та ліберальної політики.

Тимчасом сирійський уряд, у порозумінні з французьким високим комісаром, проголосив загальну амністію для всіх сирійців засудже-них і тих, що виїхали на еміграцію після пов-стання друзів 1925 р. Та амністія дасть змогу багатьом визначним арабським діячам, пропа-гаторам панарабської ідеї, вернутися до краю.

Навашіна вбили масони.

Вдова по убитому Навашіні заявила пред-ставникові щоденника „Парі-Суар“, що на її думку її чоловіка не убили націонал-соціалісти-ані більшовики, лише „тайні сили, що не є ні фашизмом ні більшовизмом і що мають дуже великий вплив у всьому світі.“ Як відомо, На-

вашін був активним масоном. Цікаве, що спів-робітника Навашіна Вікторія Ліча, що виступав проти СССР як фінансовий агент британсь-кого уряду, убив хтось перед двома тижнями в Монте Карло в дуже загадкових обставинах.

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД.

Японське чудо.

I.

РЕКОРДОВИЙ РОЗВИТ ПРОМИСЛУ

Коли англійці збомбардували в р. 1863. Ка-гошіма признали японці, що техніка європейської продукції стоїть вище від примітивного, похат-ного японського промислу. Від того часу почали вони висилати свою молодь до Англії, Америки і Німеччини на технічні студії, щоби використати технічні здобутки Європи у власних барстах. Коли ця молодь вернулася, зачався зріст япон-ської продукції, який в 1868—1914. рр. дійшов до 850 тисяч робітників, зайнятих у про-мисловості. Цей зріст збільшився на дальших 650 ти-сяч в роках світової війни, а в часах кризи зріс більше як у двох.

Величезний зріст японської промисловости помітніше замітний, що в часі, коли мікадо Ме-йсі рішив звернезувати Японію, існувала там лише одна фабрика. Нині є їх більше, ніж 30 ти-сяч. Зріст цієї промисловости звернув на себе увагу Міжнародного Бюро Праці, яке у вступнім слові обширної монографії*, присвяченої Японії, пише: Розвиток японського промислу є дуже заста-новливий, бо цей край не посідає ані більших природних багатств, ані достаточної кількості наставових промислових сировин.

І дійсно Японія не має у вистарчаючій кіль-кості ані заліза, ані вугілля, ані нафти, бавовни, ані шкіри.

КРАЙ НИЗЬКОГО СПОЖИТТЯ.

Японія є не лише краєм високої продукції, але ще більше краєм дуже низького спожиття. Тому, що приріст багатства краю рівняється кіль-кості заощаджених дібр, а ті знов відповідають рівні між продукцією і спожиттям, висока продукція і низька консумція сприяє скорому збільшенню народного майна.

Порівняв японському спожиттю і порів-няв його з відповідними даними для Польщі. Ось кілька даних заробітної денної плати робіт-ників у Японії і в Польщі в перерахуванні на золоті.

	Японія	Польща
	зол.	зол.
звичайний промисел	1.75	5.20
ліній промисел	2.50	5.84
ліній промисел	2.30	5.20

Порівняв глобальної суми бюджетів су-спільних обезпечень в Японії і в Польщі:

	Японія	Польща
	млн. зол.	млн. зол.
р. 1927	63.3	416.7
р. 1928	62.9	558.1

Отже квота призначена на суспільні обезпе-чення в Польщі була 8 разів вища ніж в Японії, хоч часом обезпечених робітників було в Японії 5 мільонів, а в Польщі лише 1 мільон.

З черги пригляньмося урядничим платням:

	Японія	Польща
	зол.	зол.
р. 1927 пенсія прем'єра	14.500	72.000
р. 1927 пенсія міністра	10.800	48.000
р. 1927 пенсія віце-міністра	8.700	36.000
р. 1927 пенсія посла до союму	4.500	11.000
контра пенсії офіц. поліції	60	240
контра пенсії поштового	45	150

Тих кілька зіставлень доказує, що платні в Японії є 3, а навіть 4 рази нижчі, ніж у Польщі. Тому Японія може меншу частину свого бюджету призначувати на особові видатки, а більшу на інвестиції, як: будову залізниць, шляхів, зброєн-ня, тощо. В Польщі є навпаки.

Японські підприємці осягають аниски, які при-звуть на розбудову і осноровування нових фа-брик, а держава не лише не перешкоджає їм у збожжуванні себе, але ще й помагає і тішить-ся їм. Доказом цього хай послужить факт, що великий японський промисел і торговля скупчені в руках кількох родин. Треба тут додати, що в по-свідках індустріалізації Японії сам уряд почав зосереджувати фабрики тому, що не було ще тоді достатнього капіталу. Однак починаючи від 1895-го року їх уряд випродувати в приватні руки. Величезний розвиток японського промислу, який зрозумів після цього прийшов, доказує ясно, що уряд поступив правильно.

ВИСНОВКИ.

До них кожний читач сам легко дійде. Обме-жимось до ствердження, що господарська політи-ка Японії зовсім неподібна до польської, хоч ціли, що їх поставили собі держави (упромисловлення краю), ті самі, Японія більшу частину свого до-ходу признає на інвестиції в Польща, на кон-сумцію. Однак не кінець на тім. Японія має най-довший час праці, бо від 10 до 12 годин денно, а Польща хоче під цим оглядом здобути рекорд у скорочуванні часу праці. Японія безперервно раціоналізує, концентрує, а тимсамим здешевлює продукцію. Державні фабрики віддає в руки при-ватних підприємців, а в нас консеквентно їм їх відбирає.

КОНСУМУЮТЬ УСІ ДОХОДИ.

Ми передали у скороченні статтю варшав-ського „Кур'єра Польського“, а тепер хочемо ствердити, що східно-галицькі відносини в порів-нянні з японськими прямо фатальні. Самоврядні бюджети (на які не маємо ніякого впливу), почав-ши від громадських і волоніх, а скінчивши на воевідських, майже виключно консумційні. Є по-віти, де не збудовано не лише ані 1 км. нового битого шляху, але не направлено старих, збудо-ваних перед світовою війною. Це діється тоді, ко-ли наложено новий дороговий податок, а само-врядні податки зросли кількакратно і зягли страшним тягарем на дрібного, малоземельного селянина. Коли перед війною кожний повітовий виділ покривав платню чотирьох службовців (се-кретаря, лустратора, дорогового і водного інжи-ніра), а цілу решту свого бюджету призначував на будову доріг, шпиталів, тощо, то нині має кож-ний повітовий виділ кілька тузнів урядовців, які консумують всі його доходи так, що на інвести-ції нічого не лишається. Через те східногалицьке село крайно зубожіло, голодує, вмирає на тиф і сухоти і просто топиться в болоті.

Якщо йде про упромисловлення трьох схід-но-полудн. воевідств, то в тій справі не робиться нічого. Приватний підприємчиств створює пер-ешкоди. Особливо українці зустрічає чимало адміністраційних перешкод. Знаю випадок, де в однім селі хотіли селяни побудувати кооператив-ний дім, тому купили площу, звезли цеглу, ка-мінь, вапно, дерево і пісок. Однак до будови не прийшло, бо адміністрація не дозволяє зробити контракту — мовляв — площа є публічним до-бром, отже треба позволення союму. Однак це зовсім не перешкоджало тій самій адміністрації поробити контракти на такі самі площі в двох сусідніх селах. Від тої пори минуло 10 років. Бу-дівельні матеріали, закуплені і звезені великим накладом гроша, знищилися, пропали, а контра-ту все ще зробити не можна. Кооператива все ще містяться у винаймленій домішці.

Коли не адміністраційні перепони, то над-мірні оплати і податки руйнують підприємчаву людину.

При кінці 1936. р. був я свідком такого мо-менту: секретар одного пов. виділу взивав у при-сутности заступника старости солтисів цілої во-юости, щоб подавали імена і прізвища немилых собі селян. Присутній на зібранні інспектор скар-бового уряду — сказав він — запише собі їх і знищить.

А В НАС?

Наше громадянство також дуже розмірно мало думає про упромисловлення краю. Наші чинники — маю враження — бояться молодих людей, а щоб дати комусь стипендію на виїзд за границю для вивчення чужих технічних здо-бутків — про те і мови нема. Знаю одне товари-ство у Львові, яке статутново обов'язане було да-вати стипендії і вдержувати бурсу для дітей своїх членів, що платили річно дуже поєажну суму з титулу вкладок. На жаль, усі доходи то-вариства з малими виїзками консумував єдино-кий урядуючий директор повних 15 літ до спілки з кількома втаємниченими і незмінними членами Надзірної Ради. Ось так пропала бурса і сти-пендія.

Найвища пора і нам подумати про упрми-словлення краю, щоби тим чином зменшити до-шкульне безробіття серед інтелігенції і селян.

Василь Межигір

Національним ідеалом українського народу пе-рейметься дитина тільки в „Рідній Школі“. Тому підтримаймо її змагання в її другому зівстолютті!

БІЛІЗЯК

Чародійна шкіра

Переклада Василь Софронюк.

ЦІНА 250 ЗОЛ., З ПОЧТОВОЮ ОПЛАТОЮ 300 ЗОЛ.

„Це апаментний модерний тайр, написаний з вели-кою силою та смаком на межі між неймовірним і стра-шим... Про цю книжку можна сказати багато до-брого“
Гете, 11. жовтня 1831 р.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

БРАНЖЕВИЙ КУРС В СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ У ЛЬВОВІ.

В суботу вечір буде закінчений I. Бранжєвий Курс, що його влаштував Союз Українських Купців. Зголо-шених слухачів була поверх сотка, але з причини морозів зявилось і залишилось до кінця 51 (з тому 8 жінок, а з мужиків 3 волоніаці). Є між ними молоді, початкувчі купці, є такі, що ведуть уже кілька літ торговельні підприємства і є теж такі, які готуються швидко до відкриття крамничі. Один слухач приїхав аж зі Шлеська. Іхав 3 дні ровером.

Курси відбуваються при великому зацікавленні слухачів. Предметами є здебільша прантики, які в даній бранжі працюють уже довгий час і мають вели-ке фактове значіння.

В пятницю відбули слухачі невеличке свято Круг і зложили з цієї нагоди 35.40 зол.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ГОЛОВНЕ В ТЕПЕРІШНІЙ КОН'ЮНКТУРІ. — ЗБРО-ЄННЯ ПОЛЬЩІ Я ЕКОНОМІЧНІ ЇЇ ІНТЕРЕСИ.

Відомо, що Польща, алаючи собі справу з темпа зброєн у світі, сама теж інтенсивно готується до во-єнних можливостей. „Ц. Газета Гандльова“ у статті „Домінанти теперішньої кон'юнктури“ (з 26. січня п. р.) підкреслює, що втримання конечного воєнного по-тенціалу є початковою і основною проблемою держав-ного життя Польщі. Газета пише слова мін. Кас-пінського про це, що вперед усього треба поставити мобілізацію фінансових засобів і всієї господарки для швидшого розвитку оборонної сили держави. Газета пе-редбачує, що реалізація плану воєнного потогівля му-сить спричинити велике оживлення і інвестиції на ріж-них полях кращого виробництва. Отже обличається також у Польщі спеціальна т. зв. зброєнева кон'юнкту-ра, яка накрутить усе машини на нові, швидкі обо-роти. З приводу того висказує „Ц. Газета Гандльова“ кілька актуальних заваг. Іде про те, щоби ця програ-ма, що зв'язана зі зброєнством, не порушила спокою, я-ким користується тепер господарська Польща після регламентаційних потрясень у пов. році. Плани треба оголошувати прилюдно, не можна переривати співпра-ці з закордоном, ширити неспокої. Засоби, що їх тре-ба мобілізувати, треба вибрати розумно і переводити все з поглядом на дальшу віддачу. Уся турбота з тому, щоби не гальмувати процесу господарської ре-конвалесценції, бо це перекреслило б дотеперішні о-саги.

450 МІЛІОНІВ ЗОЛОТИХ У СКАРБОВИХ БІЛЕТАХ.

З уваги на знепотребування грошового ринку відпо-відних паперів для короткочасних льокат підне-сено в проєкті закону квоту дотеперішньої емсії скарб. білетів 300 мільонів до 450 мільонів золотих.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ОБИЛЬНІ ГРОШЕВІ ЗАСОБИ ШУКАЮТЬ ПРАЦІ. — НЕПЕВНА ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ ВОРОГОМ ТРИВ-КИХ ІНВЕСТИЦІЙ.

В останньому часі проявилась на світовому ринку небезпечна злишка цін сировини і партійних паперів. Самі продуценти ставляться до цього з великою ре-зервою, вважаючи, що ця госса є вислідом спекуляцій. Це підтверджені має реальні основи. Діло в тому, що в саз. Європі, а ще більше в Америці лежить велика кількість безчинних капіталів. Ненормально низькі відсотки в банках не сприяють зловатим. Через те гріш хилляється на річеві інвестиції і не спричиняє ве-ликий фермент цін зі злишковою тенденцією. Метали, савчук, шовк, цукор, а також анії ріжних підпри-ємств стали предметом світової спекуляції. Очевидно в світі є чимало можливостей для тривких інвестицій, всоди — як пише передовик „Прагер Прессе“ — ждуть великі і корисні проєкти на свою реалізацію. Але під-приємчиств підірвана боязню ризиків в наслідок по-літичної непевности. Колиб її не було — по цілій зем-ській кулі розіллалась би струя капіталів, створюючи новий добробух. Та покищо господарство починає це-лувати з'їд наміру гроша (не в нас, а на заході), якого не можуть втягнути, ані емсії банків, ані по-євні інвестиції, не алажаючи на сучасну горячку збро-єння.

Н.анч.

Листування Редакції.

П. Василь Межигір: Ми мислимо дещо з Ваших еп-ических міркувань счервнати.

* „Le Travail industriel au Japon“ Geneve 1933. т. VII—VIII. „Aspects sociaux du developpement in-дустriel au Japon“. Geneve. 1934. стор. 2

СТОРИНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ

Перегони міст.

Люди дуже часто ведуть спори, які не можуть ніколи скінчитися з причини браку даних під рукою: без джерел неможливо рішення, яке або скорше, або даше заде, який літак підлетить анше. Винятками є географічні теми, величина міст, довжина рік, бо дані наводимо у різних календарях і т. п. Але й тут дані щодо числа населення деяких міст треба брати обережно.

І так наводимо: великий Нью Йорк числить 10,9 мільйонів, великий Лондон 8,2, Токіо 5,8, великий Париж 4,9, великий Берлін 4,2.

Все було би порядку, якби не площа тих міст, подана в квадратних кілометрах. Отже Нью Йорк має 1898 кв. км., Лондон 1794, Берлін 883, Токіо 570, Париж тільки 480. При зіставленні цих цифр треба взяти під увагу деяке переборщування і заокруглення чисел урядовцями, які переводять статистику.

До Берліна можна би легко дочислити передмістя Остгавель, Цаун-Бельціг, Тельтав, Баков-Шторкав, Нідербарнім, Обербарнім і Почдам, які мають 800-000 мешканців.

Та ж малий Париж числить усього 2,8 мільйонів на 100 кв. км., великий Париж 4,9 міль. на 480 кв. км. Зате лондонці залюбки вчислюють увесь терен і всіх мешканців на обводі, з промінем 25 км. довкруги Сіті. Анім лондонці не перші від ньюйорців. Ще будище поступили японці в Токіо. Вони 1932 р. прилучили до громади Токіо всі підміські околиці й з 2 мільйонів перейшли відразу на 5,5 міль. і стали „третім“ містом у світі. Але навіть і після такої операції поверхня міста дорівнює 570 кв. км., дві третини сучасного Берліна. Берлін являється у тім випадку феноменом, бо лежить далеко від моря, далеко від технічних скарбів природи, серед рідкого населення на сухім ґрунті брандербурської маркши.

Рекляма французьких адвокатів.

Французький закон забороняє адвокатам користуватися якоюнебудь рекламою. Ця заборона йде так далеко, що адвокати не мають права висувати рекламних табличок на своїх дверях. Не зважаючи на те частина адвокатів (що правда, сильна меншість) почала в останніх часах уживати таких засобів реклами, що на доручення судової влади, дисциплінарна рада паризької адвокатської палати виділяла окрему слідчу комісію.

До кількох паризьких адвокатів вже застосували дисциплінарні санкції. Комісія перевела слідство і устійнула, що деякі вважали і частина асистентного персоналу є правдивими вербунковими агентами клієнтів обвинувачених адвокатів.

По стінах в'язниці розклеювали систематично картки: „Якщо хочете бути звільнені, зверніться до мешканця Х“ або „мешканець У — правдивий спеціаліст від звільнювання засуджених за кавією“.

Адвокатів рекламують ще й при допомозі своєрідного телефону — трур центрального опікування. Підчас побачень, жінки в'язнів виводять правдиві дитирамби у честь того, чи іншого адвоката. Підчас побачень представник адвоката дає також різні звідомлення про висоту гонорару, години прийняття і т. д.

У найближчих днях має ця комісія перевести слідство ще й у жіночій в'язниці „Ла Пінт Рокей“ де теж надіється зібрати потрібний матеріал.

Бугай льорда Дербі.

Перед двома тижнями єгипетське міністерство хліборобства дістало телеграму, що за кілька днів приїде пароплазом до Порт-Саїд Льорд Дербі і тому добре було б, щоб його зустрінув хтонебудь із міністеріальних урядовців.

В міністерстві були трохи збентежені тим, що телеграма не була скермована до міністерства закордонних справ. Це збентеження збільшував ще й факт, що ні там, ні в британським посольстві нічого не знали про приїзд льорда Дербі.

Кінець кінців рішили, що льорд Дербі великий земельний власник приїде імовірно до Єгипту спеціально тому, щоб познайомитись з різними улаженнями сільського господарства в Єгипті.

Коли пароплав, що про нього згадувалось у телеграмі приїхав до пристані, високий урядовець міністерства хліборобства у товаристві інших урядовців пішов вітати льорда Дербі. На питання де саме є льорд Дербі капітан корабля завіз урядовців на довшню далубу корабля і там показав їм величезного бугая, привезеного з Лондону.

І справді бугай походив із стаєн льорда Дербі і саме на прохання міністерства хліборобства льорд вислав його до Єгипту. Міністерство просило льорда Дербі ще місяць тому назад прислати йому расового бугая і опісля в міністерстві забули всі про ту справу і тому вийшло таке комічне непорозуміння.

Оригінальна політична пропаганда.

Недавно писали ми, що хто хоче мати здоровий шлунок і добре травити, мусить по бажанню співати. Показується, що спів допомагає також перетравлювати „політичні програми“.

Підчас останньої передвиборчої агітації з нагоди всеіндійського конгресу в Бомбаї всі партійні групи вислали своїх агітаторів, які мають „сильний голос і високу скалю тонів“. Агітатори примановали співом слухачів і увесь час співаючи викладали їм мільодійно партійну

програму. Кажуть, що за увесь час передвиборчої акції не було ніодного випадку побиття політ. противника, бо спів злагіднює політичні пристрасті „бодей в Індіях“.

А може б так і в нас ужити співу як засобу політичної боротьби? Політикувати любимо, голоси маємо чітко і співати вміємо. Хто зна чи не вдалось би оминати неодної непотрібної політичної бучі.

Джек Демпсей і гангстери.

Відомий боксер, б. мистець світа Джек Демпсей, покинув ринг і відкрив у Нью Йорку ресторан, який має великий успіх серед ньюйорської публіки. Ньюйорські „ракетери“ наклали на нього „податок“ 2 міль. доларів. Джек Демпсей відмовився платити їм цей гарач. Давніше підчинявся він гангстерам і боявся попасти з ними у конфлікт. Ще недавно заплатав він більшу суму грошей. Та часи в Америці змінились і Джек Демпсей заявив журналістам:

— Це були останні долари, які я заплатив „ракетерам“. Ми, ресторатори будемо боротись до цієї пори, поки „ракеторство“ не буде зовсім зліквідоване. Джек Демпсей знає добре, що він ризикує життям. Його можуть у кожній хвилині розстріляти на вулиці з ручного скорострілу.

— Та я, так як і всі американці стомлений до краю тими всіма „ракетерами“, „кіднаперами“ і іншими „гангстерами“ і більше вже не хочу терпіти. Тому починаю боротьбу зі злочином.

І пампушки мають свою історію.

Ідуть ясний — сезон вечеринь, весіль і пампушків. Відомі приїзди до нас пампушків? Чи мають вони свою історію? Хто є винахідник

ком цієї лакомки? Відповідь на це питання дає нам німецька назва пампушків „Крапфен“ яке походить від німецького слова „краф“ в XVI ст. відноситься до куховарки Цецилії Крапфен. З Відня по-рейншам пампушки перемонали походом військ у Європу а в нас стали вони улюбленою лакомкою. Берлін, який завидував Відню винаходив і стільки інших „спеціаль“ вишукав у старих пергаминах і записках куховарських при-

Німецькі дослідники кажуть, що вже Вольфганг фон Ешенбах в своїх записках з XIII ст. згадує про пампушки, як про загально відому лакомку.

Можливо, що віденські учні зі своєї сторони виступлять в обороні доброї слави віденських пампушків Цецилії Крапфен, з якої німецькі вчені хочуть зробити плягіаторку куховарських приписів середньовіччя.

ЖОНАТИЙ МІСЯЦЬ.

Англійський подорожник Рішард Штек оповідає цікаві подробиці про різні повіря у муринського племені Убангі, яке замешкує посушливу Африку. Це племя віддає почить місяцеві, що є доволі дивне, бо в Африці переважає культ сонця. Мурини вважають, що місяць є братом Марса і повінчаний з двома жінками — ранішньою зорею і полярною зізодою.

Нів місяця отриманий з традиційним святом муринів, які того дня весело бавляться і танцюють. Мурини уроджене в часі нову є правдивою потіхою родичів, бо опікуватись ним буде „благословенне місячне проміння“.

ЖАХЛИВИЙ МУРИНСЬКИЙ ЗАБОБОН.

У Дітроїт скоїлась недавно жахлива подія у зв'язку з муринськими забобонами. Одна муринка заармувала телефонічно поліцію, що їй грозить смертельна небезпека. Поліціянти, негайно прийшли до її мешканця, побачили величезний казан із кип'ятком. Була це забобонна „обрядова“ купіль для муринки і її тримачів літньої дитини. У слідстві виявилось, що цю купіль приготував муж муринки, який хотів скоїти закурити матір і дитину в тій купелі, бо вбив у забобони свого племені, що така жертва яка кінчиться смертю, дає щастя іншим членам родини.

МОРОЗИ У ТРАНСІОРДАНИ.

Трансїорданію навістила незнана від зимових хвиля зима... Населення не призначене до морозів паде великими кількостями жертвою студені. Досі занотували 100 випадків, у яких люди промерзли на смерть. Легко, відповідно до теплого клімату побудовані доми не дають відповідної безпеки перед морозом. Тому тепер серед населення поширюються різні методи. Дуже часто по селах і містах Трансїорданії вибухають пожежі тому, що мешканці палять вогнища на подвір'ях своїх домів, а навіть на камінях плитах, при яких гріються заокостені зимові мешканці.

ДИВОГЛЯДИ.

ПРОФЕСІЙНИЙ БУДИЛЬНИК.

В одній з лондонських робітничих ділянок з чоловік який має єдину у світі професію — будить заспаних людей. Встає у год. 1-й вночі і будить по черзі пекарів, залізничників, сторожів, молочарів і також поліціянтів. Місячна платня цього живого будильника дуже невелика і часами платня впливає в готівці, часами в натураліях як печиво, харчі і т. д.

Одному з представників англійських газет заявив цей будильник, що підчас своєї праці напружає він на різні перешкоди. В зимі коли сильний холод приковує всіх до ліжка, будильник уживає всіх засобів, щоб витягнути споків з під перин. Все таки клієнти мають до нього повне довіря, куди більше як до годинника-будильника. Живий будильник відповідає за точність, сотень людей, які сплять до праці.

РИБА БІЛЕТОМ ДО КІНА.

У місцевості Бетель на Алясці існує кіно яке не має подібного конкурента в цілому світі. Глядачами є ескімоси, які платять за вступ до кіна рибками. Приносять вони зі собою риби і платять за білети. Канадійська преса описує таку характеристичну сцену: у хвостикі перед таким характеристичним ескімосом і дивляться на плечах риби. За віконцем касієра містяться білети, де складають касові впливи за білети. Відтак рибу доставляють до найближчого ескімогунного міста на торг. За риби можуть ескімоси побачити Грегу Гарбо, Марту Егерл, Чарлі Чапліна, Кепуру та інших фільмових акторів. Сеанси відбуваються раз на тиждень і тоді саме виповнена по береги.

Прикра справа зі святами Крут.

АКАДЕМІЯ У САЛІ „АТЛАНТИК“ НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

Дістаємо комунікат за підписом Всестудентського Комітету Свята Крут, в якому на самому початку повідомляється, що передбачена на 31. січня Академія — спершу у Великому Театрі, потім у салі кінотеатру „Атлантик“ у Львові — не відбудеться з незалежних від Комітету причин. Сам Великий Театр була вже навіть задатком, а проте магістрат три дні тому відмовився, а проте магістрат тим, що „того самого дня, мотивуючи відмову, Свято Крут улаштує у салі в той самий годині Свято Крут улаштує у Великому Театрі Різнорідностей інша організація“. Комітет винаймає велику салю кіна „Атлантик“ (б. Фільгармонії), однак городське староство заборонило Академію „з огляду на безпеку і прилюдний порядок“.

Комітет повідомляє, що гроші за численні купівлі вже білетів можна відібрати в суботу, вранці (30. I, 1. II і 2. II) в год. 10-19 в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

Крім цього згаданий студентський комунікат повідомляє жаль під адресою „Молодої Громади“, що вона рішила улаштувати Крутянську Академію разом з трьома (на ділі чотирма) іншими студентськими товариствами (у салі Нар. Дому). Всестудентський Комітет Свята Крут стоїть на становищі, що свято Крут — це діло студентів і лише цей Комітет компетентний улаштувати репрезентативне свято.

Однак одночасно дістаємо письмо такого змісту:

„Урядуючі Виділи підписаних Товариств не дають до відома, що не мають нічого спільного з т. зв. Всестудентським Комітетом і не беруть участі в усіх імпрезах і виступах цього комітету, улаштованих під фірмою „всестудентських“. Під цією заявою підписані голови й секретарі таких студентських організацій: Т-ва „Основа“, „Медична Громада“, „Ватра“ і Т-ва Українських Студентів В. Ш. З. Т.“

Вся ця історія дуже прикра. Безумовно ми є проти всіх таких заборон влади чи відмови міської салі на українську прилюдну академію: не розуміємо мотиву ані львівського магістрату, який чейже не може преюдикувати собі права арбітра, хто має а хто не має улаштовувати з якоїсь нагоди прилюдне свято, — ані городського староства, бо ніхто напевне не був би каламутив порядку на Крутянській Академії у салі Вел. Театру чи кіна Атлантик. Однак з другого боку безперечно заходи улаштувати з тої самої нагоди дві Академії у Львові, того самого дня і в той самий годині, прикро вразили громадянство. Треба ствердити, що ця історія є відгуком нездорових відносин, які панують нині серед українського студентства в краю, яке не може порозуміти навіть у такій справі, як спільний вияв культу для тої самої історичної події! Вона пахне справжньою скандалістикою, яку слід би мерщій зліквідувати нам самим, не чекаючи польських заборон і розпорядків.

Роковини 22. січня.

СВЯТО В Т-ВІ „ЄДНІСТЬ“ У ПРАЗІ.

Українське Т-во „Єдність“ у Празі відсвяткувало роковини 22. січня у каварні „Метро“ при великій участі членів і гостей. Свято відкрив голова Т-ва в 7. год. вечором, привітавши членів і гостей. З черги інж. Галька, голова Союзу Українських Організацій у Празі відчитав цікавий реферат про значіння світанку роковин 22. січня. Референта нагородили присутні гучними оплесками. Голова святочних зборів проф. Любинецький подякував референту і візав присутніх, щоб повстанням з місць вшанували пам'ять поляглих героїв, що теж сталося. Свято закінчилося в год. 9. вечором відспіванням нац. гімну.

СВЯТО В „УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ“ У ПРАЗІ.

Крім того у Празі відсвяткували теж інші українські т-ва свято 22. січня. „Українська Громада“ з іншими товариствами уладила свято 22. січня з дуже цікавою та багатою програмою, на яку склались 17 точок. Свято закінчилося в год. 11.30 вечором відспіванням нац. гімну.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

ОДНОГОЛОСНО.

Як подає ПАТ, у Києві покінчився 14. надзвичайний конгрес совітів УССР. Він одноголосно прийняв проект нової конституції та вибрав комісію, złożену зі 160 осіб, що має зредувати подрібний текст конституції.

PERPETUUM MOBILE.

Як відомо, на основі зізнань, які зложили підсудні у процесі Зіновєва і тов. Г.П.У. перевело низку арештувань та зредувало акти обвинувачення. Подібно і теперішній процес достарчив чимало обтяжуючого матеріалу, що його Г.П.У. вихідне до нових арештувань і нового процесу. Найближчий процес відбудеться у квітні, але після нього слід сподіватися ще кілька великих процесів проти троцькістів.

ПО ПИРОКОМУ СВІТІ.

Шведський міністр закордонних справ вибирається у березні до Лондону. При тій нагоді він зложить візити в Брюсселі та в Газі.

Англійсько-французькі переговори про англійський кредит для французького скарбу у висоті 50,000,000 фунтів покінчилися; завтра підпишуть у цій справі договір.

З бельгійського уряду уступити мабуть ще й міністр справедливості Бовес; на місце мін. Вандервельде приїде Вотерс.

Ватикан веде переговори зі Злученими Державами у справі заміни апостольської делегації у Вашингтоні на нунціатуру. Переговори доведуться небагом до порозуміння.

РУМУНІЯ В ОБЛИЧЧІ КОМУНІСТИЧНОГО ПЕРЕВОРОТУ?

„Універзал“ твердить, що Румунія загрожує комуністичний переворот. Комунисті підготовлюють генеральний страйк на румунських залізницях — він буде знаком до перевороту. „Універзал“ потверджує ту вістку, хоча урядові кола її заперечили.

Тільки освітою, культурою і вихованням збудемо кращу долю. Не жалуймо латків на скріплення освітніх змагань.

Нові працівники на нашому селі.

ДВА ВДАТНІ ПРАКТИЧНІ КУРСИ В РЕМЕНОВІ.

Всі Районові Молочарні започаткували в 1935/36 році по своїх теренах плянову господарську працю над поглибленням своїх районів на основі викладок, поданих Краєвим Господарським Товариством „Сільський Господар“ та Маслосоюзом. Вже однією практикою виказала, що повітова „Сільського Господаря“, маючи часто тільки одного повітового агронома, не зможе повести інтенсивної господарської праці, оскільки повітовий агроном не буде мати при кожній Р. М. своїх помічників, т. зв. господарських референтів.

Щоб таких господарських референтів підготувати до праці, централі „Сільського Господаря“ та Маслосоюзу у Львові постановили улаштувати низку однотижневих курсів організаційно-методичного характеру.

Такий перший курс відбувся в Ременові пов. Львів від 21. до 27. січня ц. р. На курс приїхало 15 осіб із 34 Р. М. та 15 повітів. Інж. М. Хронов відкрив курс, привітав курсантів іменем централі Т-ва „Сільський Господар“ та Маслосоюзу і коротко вніс ціль курсу. Потім розпочалися виклади, передбачені програмою курсу. На курсі викладали: інж. М. Хронов, інж. Р. Голод, інж. Оксана Дучимінська, інж. П. Зелений та др. Р. Лехицький, лік.вет. Крім того в ранішніх годинах від 4.30 до 7.45 та в полудневих (від 11. до 1) були практичні заняття. Всіх курсантів поділено на три групи і вони під проводом прелегентів перешли контролю стаєн, вчилися, як треба улаштувати конкурсні умовини годівлі с.т. тварин та контролю ужитковості.

Виклади відбувалися щоденно від год. 8 рано до 11. до 7. веч. Після того відбувалися дискусійні вечори, на котрих курсанти з поодиноких повітів виголошували реферати про працю й досягнення культурно-освітніх та економічно-

господарських установ своїх повітів. Тим рефератам з великим зацікавленням прислухувалися громадяни села Ременів. Без сумніву найцікавіший був реферат курсанта зі Сокаля про „екзотичні“ відносини на Волині. Треба тут підмітити, що більшість курсантів мала середню, а то й високу освіту.

У вівторок 26. січня вечором відбулося святочне закінчення курсу. Курсантів попрощав від централі Т-ва „Сільський Господар“ інж. Голод Р., від Маслосоюзу др. Р. Лехицький. Інж. Р. Голод як управитель курсу подякував управі Р. М. Ременів, головно дир. І. Фурові та філії „С. Г.“ у Львові за дбайливу підготовку курсу, громадянам села Ременів за прихильне відношення до курсантів та правдиву українську гостинність, а кружкові „С. У.“ за зорганізування харчівні. Інж. Оксана Дучимінська попрощала курсантів від прелегентів. Від курсантів промовляли: техн. Кобрин (Жовква), дир. Паславський (Яворів) та Янчура (Городок).

Рівночасно з курсом для господарських референтів відбувався в Ременові однотижневий районний курс годівельно-ветеринарний, зорганізований філією „С. Г.“ у Львові для членів кружків „С. Г.“ району Ременів. На курс вписалося 110 учасників із 12 сіл. Всі вислухали курсу до кінця. Закінчення відбулося теж 26. січня в год. 4. попол. іспитом у присутності учасників першого курсу та громадян села Ременів. Курсантів попрощав інж. П. Зелений як управитель курсу, інж. Р. Голод від централі „С. Г.“ та М. С., дир. І. Фур від установ села Ременів та п. солтис Романчук від громади.

В дні 22. січня учасники одного і другого курсу вислухали вполудне святочного реферату про „22. Січень“ та одноминутною мовчанкою вшанували пам'ять поляглих героїв.

Пятаков і товариші перед судом.

У московському процесі виголосив учора промову прокуратор Вишинський. „Бачите, як важко упали троцькісти — авангарда фашизму“ — кликав він, звертаючися до кожного обвинуваченого. — Теперішній процес становить заступок терористичної, злочинної діяльності троцькістських змовників, що вели її від кількох літ. Прокуратор домагається карни смерті. Тут хай возьме під увагу злагіднюючі обставини та прокуратор переконалий, що їх нема. Оборонці потвердили аргументи обвинувачення і просили лише, щоби підсудних не карали смертю, беручи під увагу злагіднюючі мотиви.

ПОСТАВА РАДЕКА.

Зпоміж обвинувачених у московському процесі найкраще тримається Радек, що не лякається перепалок з прокуратором. На запит прокуратора, що Радек але відповідає на запитання, він відповів: „Навпаки, це ви не вмієте

ставити запитів.“ На запит прокуратора, чому він не повідомив ГПУ про заговор, як у нього зневірився, Радек заявив: „Чогось подібного я ніколи не роблю“. Терористична організація не зуміла нікого вбити — на думку Радека — тому, що „у ній було за багато професорів, а за мало вбивників“.

ТЕ, ЩО ЗАЛЯКАЛО БИ БОЖЕВІЛЬНИХ.

Бритійський міністр війни Даф Купер торкнувся у своїй промові м. ін. московського процесу. „Ті люди, що на них уже паде тінь смерті, признаються до злочинів, які залякали би не лише наших злочинців, але й пансіонарів наших заведень для умовонох. Один з найважливіших російських комунистів признався отверто, що він спричинив свідомо 3.500 залізничних катастроф? Чи можемо йому вірити? Чи взагалі можемо собі уявити, що такий злочин може статися?“

Т-во „МОЛОДА ГРОМАДА“ влаштовує 31-го січня 1937 р.
СВЯТОЧ У АКАДЕМІЮ
 САЛЯ ТЕАТРУ РІЖНОРОДНОСТЕН
 Початок години 12:15
в 19. роковини Бою під Крутами

Проти етатизму в Польщі.

ЗАНЕПАД НАФТОВОГО ПРОМИСЛУ.

У четвер 28. ц. м. соймова бюджетова комісія радила над бюджетом міністерства торгівлі і промислу. Референт пос. Совінський м. ін. згадав, що нафтовий промисл занепадає. Згідно з обчисленням інж. Цивінського від 1928. до 1931. р. у нафтовому промислі понесло втрати 31 акційних спілок в сумі понад 170 мільонів зол. Наслідок такий, що нафтовий промисл паде, за ним теж річна продукція. Ситуація є така грізна, що може внаслідок доведеться привозити ropу і готові нафтові продукти. Ця справа є важна з огляду на моторизацію краю. У Польщі ціна нафтових продуктів вища, ніж в сусідніх державах; розвиток моторизації вимагає доступних цін цих продуктів. Піднесення цін для консументів не доцільне. Є тільки один шлях: обнизити чинність і відповідно зреформувати нафтове законодавство. Необхідна поміч держави на верчення шляхом уділення позичок до висоти 50 проц. коштів верчення, що вже пристосовує закордон. Пос. Совінський порушив теж справу паспортної політики. Він заявив, що після введення девізової ре-

гляментації слід би ввести значну обнижку пашпортних оплат взагалі, а пашпортні оплати для купців і промисловців, що їдуть за границю в торговельних справах, слід би дуже обнизити. Слід пригадати над тим, чи не повинні ми за прикладом інших європейських держав скасувати візи з сусідніми державами, що принесло би збільшення туристичного руху до Польщі і довело би до оживлення торговельного обміну.

З черги міністр торгівлі і промислу Роман виголосив довшу промову, в якій між іншим заявив, що в Польщі нема місця на доктрини етатизму. Положення Польщі вимагає, щоб господарське вивінування держави відбувалося як слід скоріше і всесторонньо і нема сумніву, що тут є місце і для розумної державної ініціативи і для приватної ініціативи. Залишаючи огляди військового характеру, що нераз вимагають державної підприємливості, міністр погоджується, що приватній ініціативі слід признати першенство, головню якщо ролю приватного чинника не мають відігравати картелі.

Нова хвиля тягарів на священників на Лемківщині.

Пишуть нам: Суспільна Обезпечальня в Новому Санчі вимірила в грудні м. р. великі обезпеченні складки священникам без огляду на те, чи дотичний священник займає робітників, чи ні. За основу виміру складок взяла Обезпечальня кількість поля, а не взяла під увагу, що поле в горах не приносить майже ніякого пожитку і лежить облогом. Складки вимірила Обезпечальня від 1934. р. так, що деякі священники мають платити по 200—250 зол. Далі, хоч не минує ще річинець відклику, Обезпечальня вислала вже свого урядовця до священників, щоб провіряв усе

на місці. Цей урядовець дуже здивувався, що деякі священники сидять на парохії лише як адміністратори від кількох місяців і тому неслухно мали би платити за своїх попередників, нераз вже померлих по кількох сот золотих. Не диво, що всі адміністратори відмовляються платити ці величезні суми. Однак на думку цього урядовця священники адміністратори „повинні билі отримувати спадок по пошедниках“ і тому, мовляв, мають платити за своїх попередників. Чи це не диво-гляд?

Священник.

Зміна границь між німецькими краями.

Між німецькими краями — давнішими державами — границі були дуже складні, залишаючи повно енкляв і ексекляв. Тому, що таке розмежування утруднювало адміністрацію й господарку, німецький уряд перевів виміну енкляв між

Прусією, Гамбургом, Меклембургом та Ольденбургом. Вільне місто Любеку прилучено до Прусії, зате пруське місто Куксгафен злучено з Гамбургом у „портове місто Гамбург“.

(За „Фелькшер Беобахтер“.)

Міліон у Закопанім.

Не заважаючи на сильні морози, які воім дошугують, у салі тягнень в льохалі Польського Лютерійного Монополю панувала в минулу середу досить висока температура.

І то не тільки завдяки тому, що сала була повна по береги, але передусім тому, що зібрані в напруженні текали найбільш емоціонального моменту для всіх лютерійних грабів: вильосування числа, на яке має власти голова виграти четвертої класи тридцятьсеми Державної Лютерії — мільон золотих.

Врешті на подане гасло зривають з колеса печатки і сарітки сагають до середини. Глибоку тишину риває голос одного члена комісії.

— Число 57592.

І зараз почувся другий голос:

— Двісті золотих!

Згідно з приписами, на основі яких голова виграти припадає на те число, на яке впаде в останнім дні тягнення найменша вигра, предсідник проголошує:

— Льос число 57592 виграв мільон золотих.

Катастрофальна повінь.

СИТУАЦІЯ ПОПРАВЛЯЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 29. 1. ПАТ. Білянс жертв катастрофальної повені зростає безупинно. Тепер нотують 325 випадків смерті, а крім того 300 людей померло по шпиталях. Багато людей згинуло, не обнятих статистикою. Число порятованих даху над головою переходить мільон осіб. Матеріальні втрати доходять до 500 міль. доларів. Мешканці Каїра у степі Ілінойс працюють разом з військовими відділами при ліквідації там на ріках Місісіпі та Огайо. Прорив цих там може погожувати затоплен-

ням нових просторів. Поміч напливає з усіх сторін Америки.

НЮ ЙОРК, 29. 1. ПАТ. Ситуація в околицях, навічених повінню, з огляду на спадок води в ріці Огайо значно поправилася. В Льюїсвіль смертність є така значна, що човни, якими вивозять трупи, переповнені. Спеціалісти з федеральної метеорологічної служби стверджують, що в долині ріки Огайо найгірший стан уже минув. Загальна увага звертається тепер на долину Місісіпі. Тисячі робітників працюють над зміцненням охоронних валів. Шеф генерального штабу повідомив президента Рузвельта, що на думку військових інженерів зали і там на Місісіпі вдержать напір води.

НОВИНКИ.

— Найсолідніші футра тільки у Юліана Галуцького, Львів, пл. Капітульна 3. 1. тел. 54-46. Найпевніша льоката гроша.

— Якщо вже радіоприймач, то тільки фірми „Екравокс“, Львів, Академічна 28.

— Академічний Вечір у Львові. В неділю 31. ц. м. в год. 18. відбудеться в салі „Української Бесіди“ у Львові (Рутівського 22) виклад на тему „Церква і держава в старій Україні“. Прелегент: д-р М. Чубатий.

— Поштову агенцію вводить дирекція пошти з днем 5. лютого ц. р. в Російській навірнійському повіту. До її обсягу приділено громади Космач, Кривець, Майдан і Прислуп.

— Масове арештування комуністів. Тернопільська адміністраційна влада приступила до ліквідації комун. елементів на Поділлі. Арештовано к. 150 осіб з Тернополя, Теребовлі, Миклинець, Івачова Долішнього, Настасова, Губичка Вел. і інших сіл. Частину арештованих після переслухання звільнено, більшість відставлено до тернопільської слідчої влади.

— Комісар м. Заліщик. Тернопільський воєвода іменував бурмістром міста Заліщик Мих. Жичинського, б. віцестаросту з Підгаєць і Зборова.

Уживану одіж, білля, обуву мужеську, жіночу й дитячу для інвалідів, вдів і сиріт приймає

У КТО ДІ. ЛЬВІВ, ПОТОЦЬКОГО 48.

З провінції висилайте поштою. У Львові відберемо самі за повідомленням

— Замість вечірки — приватна збірка грошей. Зібрані Пані Комітетові для уладження вечірки в дні 11-го лютого в користь хворих емігрантів, вирішили на своєму засіданні не уладжувати вечірки, а зібрати між собою і своїми найближчими знайомими суму, яка відповідала би приблизному доходу з вечірки і віддати її до розпорядження Союзу Українок Емігранток. Львів, дня 28. січня 1937 р. За Комітет: О. Ціпановська, М. Колтунюкова. (Від Редакції: Поміщуємо це повідомлення наших Пань з правдивою приємністю, як справді здоровий і розумний почин. Масові балі, вечорниці й вечірки на добродійні цілі стають вже не місцем розваги та джерелом доходу, а притокою витрати чимало праці комітетових на цю справу — з дефіцитом у касі).

— Грабунковий напад на службовця Массою. На Володимира Пятнича, візника Массою у Львові, напали на ауд. Городецькій грабіжники і почали забирати з воза маса та баньки з молоком. Коли Пятнич спробував цьому перешкодити, один грабіжник раптом його ножем тяжко, опісля оба напасники зобували кілька пачок масла та баньок і відішли. Поліція арештувала одного з грабіжників, Мечислава Ковальського, а за його спільником гледає.

— Комуністичний процес. Перед судом пресажних у Львові відбувся процес проти 15 осіб, яким закинуто, що вели комуністичну діяльність і кольтортажу проти державних заступників у повітах равському, любачівському, Станіславщині та на Волині. Процес тривав сім днів і скінчився засудом: І. Сторонка на 10 літ в'язниці, Г. Ноганського на 8. Н. Смуті на 7. Г. Бзделя на 5, Д. Мота на 4, Н. Замасла на 3, А. Кляйна на 5, Рахелі Кляйна на 2, Н. Сола на 4, А. Струйвонса, П. Бялого і А. Сапруна по 3, Жаровського на 6 місяців. Марію Павличук і Д. Смалюха увільнили від вини.

— Шкільництво в цифрах. За останніми статистичними даними на терені Польщі є 28.551 шкіл з 4.743.605 учнями та ученицями. Приватних шкіл є 26.846 з 4.593.296 учнями, приватних 1.500 шкіл із 150.309 учнями. На терені воєвідств львівського, станіславського і тернопільського є прилюдних і приватних шкіл 5.051 з 795.540 учнями.

— Війт Дефрандт. В чортківській окружній суді відбулася розправа проти Зигмунта Гідинського, начальника збірної громади в Чорткові, пов. Копичинці за спробування більшої суми. Гідинського засуджено на 3 роки в'язниці.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„МАНКАР“

Сьогодні дістав я письмо, від якого серце холодне, бо від цього письма запах похоронних свічок і сирість свіжого гробу. Кусень вилинялого паперу, на ньому кільканацять з трудом нашкрябаних рядків, на кінці підпис і хрест. А зміст? В цих кільканацятьох рядках замкнена ціла трагедія молодого хлопця, що не мав досить сили волі опертися спокусі і зробив у кооперативі манко. Не перший він і не останній, але один з небагатьох, що рішив змазати на собі п'ятно злодія.

„Дорогі Родичі.“

Дорогі татуню і мамуню, дорогий брате і братово, дорогі сестри кінчу з вами письменною розмовою більше вже не будемо ся видіти. Той маєток, що мені масти дати дасьте троха до Кооперативу, а решту поділіте сестри. В не ділі сполудне як будете ховали то зі Службов Божов і жибисте мине ховали з музиков. Попро сит Залужняка жиби і Лух ішов походом. Того, що мині Дорожук сказали в середу рано пів до шестой то воліли мені дати кулю в лоп. Як був би склеп то був би можи прожив довгий вік з ва ми, жиби ніхто ни дочикав крамарювати. Про щаяю вас послідними словами.

Ваш покійний дороженький син

Михайло Гопак“.

Після того йде хрест і дописка: „Про щаяю вас дорогі товариші побачимся на тамтін світі“.

Прочитавши оте щире, бо просте письмо, мене щось здавило за горло. Бачив я неодну смерть і на війні і по війні, але стріча з нею все мені прикра і болюча. Ось наприклад тепер: дер жу в руках клапоть сірого паперу, читаю олів

цем намозолені слова, а все це — смерть. Адже та людина, що писала ці слова, що складала цей папір — уже не живе. Деся там у далекім, засніженім селі виріс свіжий гріб, зовсім непотрібний і тому такий трагічний. Деся там у далекім, засніженім селі сизою голубкою побивається ста ра ненька, бе головою об одвірок синий батько. Син відійшов, покинув їх на віки, а сором остав ся на довгі-довгі роки. Ще довго говоритимуть по селі:

— В старого Василя...

— В котрого Василя?

— В того, що його син через манко життя собі відібрав.

Оте „манко“ прилипне і до рідні і до малого хрестика в кутку кладовища. Хто читатиме напис на гробі, то зараз нагадає:

— Ах, це той манкар!...

Але... Є в тім і будуючий момент. Хлопець — прогрівився, щож — буває, може не здавав со бі справи, може не вірив, що аж так багато на збиралось, але коли прозрів — не міг жити з клеймом на чолі. Волів скінчити самогубством. Всеж таки, кожний це признає, що це людина з характером, може трошки шербатим, але твер дим.

Дивлюся я на посмертне письмо, відчитую сотий раз підпис і ріжні думки сную. А між ними й така: Чи не було вже іншого виходу і чи аж так остро треба поводитись із молодими легко духами? Може далось би і гроші відібрати і мо лоді життя врятувати.

Беру за слухавки і телефоную до ревізора з РСУК, що передав мені письмо.

— Дякую за сумне письмо. Направду тра гічне. Скажіть як скінчив той бідолаха? Повісив ся, втопився, застрілювався?!

— Дав на заповіді! — прийшла телефоном відповідь.

Галакціон Чіпка.

— Дві неопітки. В Камінці Стр. рішили ви фреситися дві молоді жидівки, Брудер і Шнай дер, приймаючи римо-католицький обряд, що би жити за християн.

— Самогубство емерита. Біля залізничної ста ції в Раві Руській знайшли на шинах переїхавше тіло 50-літнього державного емерита Йосифа Чорнобривого із Сокаля, що кинувся під по тит. Колеса пошматували його на дрібні кусні і воліли яких 200 метрів. Причиною самогуб ства були грошеві клопоти.

— Краєва хроніка. Із жидівського шпиталю в Золочеві вкрадено всі інструменти. — В Дуб ні арештовано двох поштових урядовців, що крали грошеві листи.

— Пожежі на Волині. В жидівській біжницьі в Дубні вибухла пожежа і знищила її до тла. Зго рила також жидівська школа і кілька мешкаль них домів на загальну шкоду 100 тисяч зол. — В містечку Турніні луцького повіту згоріло кілька жидівських крамів.

— Недуга Папи. Підчас вчорашнього послу хання, на якому Папа прийняв кардинала Кре монезі, що кермує фінансовими справами Ва тикану, Пій XI. почув знову сильні болі ніг і розслухання припинено. До усмирення болів і розслухання обігу крові стосують електризацію при допомозі апарату, аладженого спеціально в цій цілі в Мілані.

— Дівчина в леді. Підчас кошення тростини в бичинках під Ринаржевом біля Торуня знай дили у груді льоду тіло молодої жінки, прива зене шнуром, скрученим із фартушка, до при бережного дерева. Показалося, що це тіло 20-літньої Рінгеріної, яка правдоподібно скінчила самогубством, вішаючись на дереві. Тіло впало міжся в воду і замерзло в ледовій брилі.

— Арештували вбивника царської родини. В Москві арештували одного із членів групи з. аз. старих большевиків, Белобородова. В 1917 він був предсідником совету в Єкатеринбурзі і брав особисту участь у вимордуванні цар ської родини. Белобородов був останніми часами начальником „політодделу“ в Ростові. Тепер йому закидують як багатьом іншим „старим большевикам“ участь в нелегальних організа ціях, спрямованих проти Сталіна.

— Наполеонські капелюхи. В Парижі про тили на ліцитації капелюх Наполеона I., одно з тих трикутних накрить голови, які цісар но сив підчас своїх воєнних походів. Ширший з них не цікавився зовсім тією ліцитацією. Тільки три аматори станули до купна й один із них купив історичний капелюх за 22.000 фран ків. Не є це зрештою унікат, бо три оригіналь ні капелюхи великого вождя знаходяться в па ризькому музею дому інвалідів, один у князя Монако, а один у принца Наполеона.

— Трагічний кінець фільмової зірки. В Львові Анджальос померла 36-літня Мері Прево, одна з колишніх фільмових зірок, що виступала колись з Рудольфом Валентіном та іншими фільмовими величинами. На її нещастя вона втратила „фігуру“, почала товстіти і мусіла задовольняти ролями статисток. Вкінці зовсім ййшла з екранів. Рятуючись, вона почала вжи вати всяких можливих способів, щоби схудну ти. Це довело до серцевої недуги і недавно вона вмерла на удар серця. Колишня міліонер ка лишила 10.000 доларів довгу.

— Жахлива боротьба з піратами розіграла ся біля китайського острова Гон-Кон. 15 озбро ених піратів опанувало корабель і залого вали у магазині під помостом. Тут зало га знайшла динаміт, висадила ним двері, що йшли на верх, і закинула піратів динамітовими бомбами. Переважну частину розбишаків ро зірвало на шматки, а інші скочили в море і по топились. Двох людей із залогів згинувало від передчасного вибуху. Динамітний скандалозні у шкодили теж корабель, так що його затягну ло до пристачі.

— Страшна буря лютує на Атлантийському Океані й перейшла на береги Європи. На британ ських островах залало багато надбережних міст і знищило залізничну комунікацію. В Португалії потерпіло від бурі багато кораблів. Затонув ан глійський корабель „Джонс Якобус“. Його залого врятував голандський корабель „Ахїлес“.

— Оригінальні ілюстрації книжок. Американ ські видавці впали на оригінальну думку улекши ти читачам сензаційних кримінальних повістей зрозуміння акції та людей, що в них виступають. До кожного тому долучують куверту, що містить ілюстрації, шкідливі до городу, паркану і мор чів, також картку з відтисками пальців злочин ца, якщо у книжці є про це мова, знимку листу, урядові документи з печатками і т. п., знимки відломків скла, шматки матерії, словом всі ті ма теріяли, якими послуговувалися при відкритті зло чиниу.

— Повітряна випозичальня книжок. Мешканці островів Веке і Мілвей на південному морі удер жують звязок зі світом при допомозі літаків, що привозять правильно пошту, часописи та лекші товари. В останньому часі звели новину: один літак прилітає спеціально з книжками, які після прочитання вимінює на нові.

— Зимно отає чимраз дошкульніше. Щодня повідо мляють часописи про численні випадки грипу. Саме зимно не є ще таке небезпечне, як вітри. Гострий, про някливий вітер може бути причиною небезпечних за хорів, тому, щоб забезпечитись перед неприємними наслідками простуди, треба старатись удержати від повідну температуру тіла. Дійдете до цього дешевим коштом, прилаштовуючи собі в бокрі або в хаті до тер мосу буліон до пиття з буліонових кісточ КНОРР. Бу жіон з цих кісточ смачний і при цьому знаменито роз гріває. На теперішнє зимно найліпший лйк — це: бу ліонові кістки КНОРР, тому треба їх мати завжди в запасі. Практичне є опакування турністичне по 12 кі сток у ціні 80 сотиків. При закупі просимо звертати увагу на бронзово-жовте опакування і знак КНОРР, бо саме ті під кожним оглядом знамениті

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

В роковини Крут. З нагоди 19. роковин бою під Крутами улаштує Т-во „Молода Громада“ в Терно полі при співучасті інших культурно-освітніх то варисти академію в дні 30 січня в залі „Міщанського Братства“. Початок в год. 9 іл веч. — В неділю 31. січня в залі „Міщанського Братства“ в год. 12. вполу дне відбудеться святкова академія, приурочена роко винам бою під Крутами, що її улаштує Повітовий Союз „Каменирі“.

Тернопільська Філія „Просвіти“ передала аудіо чну збірку на дар „Просвіті“ 7. лютого. Все-свідоме громадянство повинно щедрими датами піднести повне або частинне аудіо чну збірку.

І таме трапляється. В нововибудованому будинку Ремісничої Бурси замешав високий ступінем стар тили. Управа будинку прийняла на партію сине льокаторів в українській і польській мові (бож це у крєпський будинок). Старшина-шовніст, побачивши своє прізвисько і в українській мові, якби шибу і по дер звістку. Цей пан опраудував потім свій поступок тим, що український напис є образою для польського старшини...

Спорт. Боксерські змагання за вхід до А-класи між ВІСКО „Чорні“ і У.С.Т. „Поліція“ відбудуться дня 31. січня в год. 7.30 у залі „Міщанського Братства“.

РУДНИ.

Розбудова господарської праці в рудничому по віті Дня 26. січня п. р. відбулася нарада представни ків Рад Філії Т-ва „Сільський Господар“ у Рудках і Комарні, на якій висілено з огляду організаційних і фахових перевизити фазу обид Філій з оглядом у Руд ках. Відтак відбулися цьогож дня звіт. (Філія заг. обо ри Філії Т-ва „Сільський Господар“ у Рудках від про водом голови Філії дир. Гр. Лесюка у прійняв 45 деле гатів і членів кружків та кооператив, обидвавши у Фі лії. Зі звідомлень Ради виходить, що Філія шовно в П. пол. 1936 р. наладнала працю, подбала за відпові дні фонди, прийняла спершу 1. відтак 3 працівників: по вагронома, інструктора Хліборобського Вишколу Моло ді й інструкторку сільських господарств. У 1937 р. Філія буде вести правильну планову організаційно-фазову роботу, в першу чергу у вишкоді молоді, сільських го споднів та в діяльній стандартизації аеріа і годілаї таарни у звязку зі обітвом с.-г. продуктів через Пові товий Союз Кооператив і Рай. Молодші. На ведення праці ухвалили Заг. Збори прелімінар бюджету на заг. суму 4.000 зол. у розходах і приходах. На приходи Фі лії складаються в першу чергу акції і підмоги П. С. Кі та Р. М. (2500 зол.) та підмога Пов. Виділу і обр аних громад (1500 зол.). Реферати про значіння Хлібо робського Вишколу Молоді і план праці Філії в пій ді лийні виголосив інстр. Хліб. Вишколу Молоді Т. Маш чин, про організаційно-фазову працю реферував по вагроном інж. Р. Гуляй. Делегат централі „Сільського Господаря“ реферував справу оборони інтересів се длия Товариством „С. Г.“ та про охорону праці моло ді безземельних селян. Про відношення селян і оборо ну при переліній грунті давав висношення пос. Гр. Тершаківсь. У дискусії забирало голос багато деле гатів, що одобрили працю Філії та обінали приєднати в ради Товариства якнайбільше членів-селян. До Ра ди вибрано представників з пілого повіту разом з Ко маринишиною в такому складі: дир. Гр. Лесюк — го лова А. Черник з Якимичів — а. голова, дир. П. Іва нів — скарбник, О. Антоник з Новосілок — секретар і членя Ради: о. С. Ошпкевич, пос. Г. Тершаківсь і проф. М. Явницький. До Контр. Комісії вибрані: М. Чайківський, І. Ровезич та І. Кошівський. Членську аудіо чну ухвалили по 10 зол. від існуючих кружків, по 5 зол. від новооснованих і по 1 зол. від господарів та по 0.50 зол. від молоді. Слід підчеркнути, що не вже другі з чарги ділові і наскільки річезні збори, чого до ч а цьому повіті не було.

І. Л.

дця в 5. год. поїзю, в салі Районної Молочарні зібралася дітвора і старші. Свято вікрив голова міського Кружка Р. Ш. о. декан Людомир Зарський кроткою та адерною промовою. Описав хор читальні „Простіти“ відіснійав ніяку коляд. Найбіднішим дітям роздаво дарунки; із радість і вітха була дуже велика. Свято „Ялишки“ закінчело католицьким і національним гим-
Присутні й.

WIERCHY, rocznik poświęcony górą i Góralom.
nie. Kraków 1936. Nakładem Pol. T-wa Tatrzanańskiego
w Krakowie. Str. 268. 8°.
GŁÓWNY CENNIK NASION F.m.y Emil Frege,
Kraków, 1937. Str. 128. I. 8°.
RUCH SŁOWIAŃSKI Lwów, 1937. Nr. I. R II

За оголошення редакція не відповідає.

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсоліднішій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА

Діла СИКСТУСЬКА ?
Філія КОПЕРНИКА 13а

Кожний покупець, що поклікється на оце оголошення „Діла“ дістане ЗАДУРНО вагонні дарунки.